

1

Наближаваха празниците в края на годината, но в дома на семейство Фрейзиър не беше много празнично. Госпожа Фрейзиър машинално украси малката елха, опакова няколко евтини подаръка и изпече курабийки, които всъщност никой не искаше. И всичко това – под неспирния съпровод на „Лешникотрошачката“ от стереоуредбата, докато госпожата храбро пригласяше, като че ли празниците наистина бяха весели.

Бяха всичко друго, но не и весели. Господин Фрейзиър се беше изнесъл три години преди това и отсъствието му предизвикваше не толкова тъга, колкото презрение. Много бързо беше заживял със секретарката си, която се оказа бременна. Зарязана, унижена, разорена и потисната, госпожа Фрейзиър все още се мъчеше да се окопити.

По-малкият ѝ син Луи беше под домашен арест – нещо като освобождаване под гаранция, и с оглед на наркообвиненията и всичко останало явно му предстоеше трудна година. Той изобщо не си направи труда да купи на майка си подарък. Извинението му беше, че не може да напуска къщата заради електронната гривна на глезена, разпоредена от съда. И без нея обаче никой не очакваше от Луи да си мръдне пръста за подаръци. Миналата и

по-миналата година и двата му глезена бяха свободни, но той пак нищо не купи.

По-големият ѝ син Марк се бе приютил у дома след трудното следване по право и макар средствата му да бяха още по-оскъдни от тези на брат му, беше купил на майка си някакъв парфюм. Предстоеше да се дипломира през май, да се яви на адвокатския изпит през юли и да започне работа във вашингтонска кантора през септември, за когато по случайност беше насрочено и делото на Луи в съда. Само дето то нямаше да се гледа по две много основателни причини. Първо, ченгетата под прикритие го бяха спипали да продава десет пликчета крек – дори го бяха заснели на видео – и, второ, нито Луи, нито майка му можеха да си позволят да наемат приличен адвокат, който да се справи с тази каша. По празниците и Луи, и госпожа Фрейзиър подхвърляха, че Марк трябва да се намеси и да поеме защитата на брат си. Нямаше ли да е по-лесно да протакат до втората половина на годината, когато Марк щеше да стане пълноправен адвокат – и бездруго на практика вече си беше такъв, – а щом го приемат в колегията, не можеше ли просто да открие някое от онези процесуални нарушения, за които все пишат по вестниците, и да се пребори за снемане на обвиненията?

Озадачаващо хрумване с доста големи празноти, но Марк отказваше да го обсъжда. Когато стана ясно, че Луи възнамерява да окупира канапето за поне десет часа в деня преди Нова година и да изгледа десет футболни мача един след друг, Марк излезе незабелязано и отиде в къщата на свой приятел. Докато се прибираще през нощта, шофирайки в нетрезво състояние, реши да избяга. Щеше да се върне във Вашингтон и да се позавърти в правната кантора, където скоро щеше да започне работа. Имаше още две седмици до началото на занятията му, но след като десет дни бе слушал как Луи се тюхка и вайка

заради проблемите си и нескончаемата „Лешникотрошачка“, на Марк му бе дошло до гуша. С нетърпение чакаше да започне последният му семестър по право.

Той нагласи алармата си за осем сутринта и на чаша кафе обясни на майка си, че се налага да се върне във Вашингтон. Съжалявам, че трябва да тръгна по-рано от очакваното, мамо, съжалявам и че те оставям с твоето лошо момче, мамо, но изчезвам. Луи не ми е син, имам си собствени проблеми.

Първият проблем беше колата му, форд бронко, който Марк караше още от гимназията. Километражът беше застинал на триста хиляди километра, и то още по средата на следването му. Колата отчайващо се нуждаеше от нова горивна помпа – едно от многобройните неща за спешна смяна. С помощта на тиксо и кламери Марк временно пооправяше двигателя, трансмисията и спирачките през последните две години, но с горивната помпа не му провървя. Работеше, но с по-нисък капацитет от нормалното, поради което фордът вдигаше най-много осемдесет километра в час на равен терен. За да не го отнесат огромните тирове по магистралата, Марк минаваше по второстепенните пътища на провинциален Деллауер и източните окръзи. Двучасовото пътуване от Доувър до Централен Вашингтон му отнемаше два пъти повече време.

Така разполагаше с още повече време да размишлява над другите си проблеми. Вторият беше убийственият студентски заем. Марк завърши колежа с дълг от шейсет хиляди долара и без работа. Баща му, който в този момент изглеждаше щастливо женен, но също затънал в дългове, го предупреди да не продължава да учи. „По дяволите, момче – каза му той, – след четиригодишно образование си затънал с шейсет бона. Спри, преди положението да се влоши още повече.“ Марк обаче намираше за глупаво да приема финансови съвети от баща си, затова

две години поработи тук-там – като барман или доставчик на пица, – докато се спазари със заемодателите си. Отправеше ли поглед назад, не беше сигурен как точно се бе зародила идеята да следва право, но помнеше един разговор между двама членове на студентско братство, които мъдруваха над глобалните проблеми и се наливаха солидно. Марк работеше на бара, заведението не беше пълно и след четвъртата си водка с боровинков сок двамата говореха достатъчно високо, за да ги чува и той. Сред многото интересни неща, които казаха, Марк зави-наги запомни две: „Големите адвокатски кантори във Вашингтон наемат хора като бесни“ и „Първоначалната заплата започва от сто и петдесет хиляди годишно“.

Скоро след това случайно срещна свой приятел от колежа, първокурсник по право във „Фоги Ботъм“, Вашингтон, и той най-подробно го запозна с намерението си да профучи през следването, да завърши за две години и половина и да започне работа в голяма кантора на тлъс-та заплата. Студентските заеми буквално валяли, всеки можел да кандидатства. Е, вярно, ще завършиш с огро-мен дълг, но като нищо ще го изплатиш за пет години. Според приятеля на Марк било адски разумно да „инвес-тираш в себе си“ чрез този дълг, защото така си гаранти-раш шанса да печелиш пари в бъдеще.

Марк налага въдицата и започна да се готви за прием-ния тест. Постигна невзрачен резултат от 146 точки, но това ни най-малко не притесни комисията във висшето училище по право „Фоги Ботъм“. Не ги смути и справка-та за доста слабия му успех от колежа, която показваше „среден 2,8“. Във „Фоги Ботъм“ го приеха с разтворени обятия. Молбата му за заем също получи бързо одобре-ние. Всяка година образователното министерство пре-веждаше шейсет и пет хиляди долара на „Фоги Ботъм“. И ето че сега, преди последния си семестър, Марк се на-мираше пред печалната перспектива на човек, завършил

колеж и право със заем, възлизащ на 266 000 долара, главница и лихва общо.

Друг проблем беше работата му. Оказваше се, че пазарът на труда не е толкова голям, колкото се говореше. Нито пък беше толкова вълнуващ като по лъскавите брошури на висшето училище по право и почти измамното съдържание на уебстраницата му. Завършващите най-добрите университети успяваха да си намерят работа със завидна заплата, но правистите от „Фоги Ботъм“ не бяха точно върхът.

Марк беше успял да се промуши в средно голяма кантора, специализираща в областта на „правителствените взаимоотношения“, което не означаваше нищо повече от лобизъм. Първоначалната му заплата още не беше определена, защото управителният съвет щеше да се събира в началото на януари да обсъди печалбата от предходната година и евентуално да уточни заплатите. След няколко месеца Марк трябваше да проведе важен разговор със своя консултант по заема относно реструктурирането на студентските му задължения и евентуалното изплащане на всичко натрупано. Въпросният консултант вече беше изразил тревогата си, че Марк не знае колко ще бъде заплатата му. Марк също се тревожеше, особено като се добавеше и фактът, че нямаше доверие на нито един от служителите в кантората, с които се беше запознал. Колкото и да се опитваше да се заблуждава, дълбоко в себе си знаеше, че не е сигурно дали ще получи работата.

Адвокатският изпит беше третият проблем. Поради огромния наплив от кандидати тестът във Вашингтон беше един от най-трудните в страната и процентът на провалилите се на него възпитаници на „Фоги Ботъм“ беше тревожно голям. И тук добре се представяха най-престижните правни учебни заведения в града. Предишната година деветдесет и един процента от възпитаниците на Джорджтаунския университет бяха издържали из-

пита. Осемдесет и девет от тези на университета „Джордж Уошингтън“ и жалки петдесет и шест процента от „Фоги Ботъм“. Ако искаше да успее, Марк трябваше да започне подготовката си незабавно, още от средата на януари, и да не вдига глава от учебниците цели шест месеца.

Той обаче просто нямаше сили, особено през студентите, мрачни и потискащи зимни дни. Понякога усещаше студентския си дълг като блокчета сгур, привързани за гърба му. Едва пристъпваше. Трудно се усмихваше. Живееше бедно и бъдещето му се очертаваше мрачно, дори ако получеше работата. При това беше един от късметлиите. Повечето му състуденти имаха заеми, но не и работа. Обърнеше ли поглед назад, Марк чуваше ропота, надигнал се още през първата година. С всеки следващ семестър настроението ставаше все по-мрачно, а подозренията – по-сериозни. Положението на пазара на труда се влошаваше. Резултатите от изпита за правоспособност бяха срам за всички от „Фоги Ботъм“. Заемите се трупаха. Сега, през третата и последна година на следването му не беше необичайно да чуе словесна престрелка между студенти и преподаватели в час. Деканът не подаваше нос от кабинета си. Блогърите отправяха смразяващи критики към учебното заведение и шумно задаваха резки въпроси: „Измама ли е това?“, „Преметнаха ли ни?“ и „Къде отидоха парите?“.

В различна степен почти всички познати на Марк вярваха, че (1) обучението по право във „Фоги Ботъм“ е под нужното ниво, (2) получили са прекалено много обещания и (3) взели са им прекалено много пари, (4) поощрявали са ги да натрупат твърде големи дългове, но (5) са приемали много посредствени студенти, които нямат място в обучението по право, и (6) или не са достатъчно добре подготвени за адвокатския изпит, (7) или са твърде глупави да го издържат.

Носеха се слухове, че кандидатите да учат във „Фоги Ботъм“ са намалели наполовина. Без държавна подкрепа и без дарения упадъкът щеше да предизвика най-различни болезнени финансови съкращения и бездруго слабото учебно заведение щеше съвсем да потъне. Което устройваше Марк Фрейзиър и неговите приятели. Те щяха да издържат следващите четири месеца, предоволно да напуснат това място и повече да не се върнат.

Марк живееше в пететажна жилищна сграда на осемдесет години, която видимо се рушеше, но наемът беше нисък и привличаше студенти от „Джордж Уошингтън“ и „Фоги Ботъм“. Навремето беше известна като Купър Хаус, но след три десетилетия на студентска немара си беше спечелила прозвището Кафеза. Асансьорите рядко работеха, затова Марк се качи по стълбите до третия етаж и влезе в тесния си и мизерно мебелиран апартамент, за чиито четирийсет и шест квадратни метра плащаше осемстотин долара месечно. По някаква причина беше почистил жилището след последния си изпит преди празниците и когато светна лампата, доволно установи, че всичко е наред. И защо не? Собственикът на тази дупка почти никога не стоеше тук. Марк пусна саковете си на пода и се изуми от тишината. Обикновено врявата не секваше заради студентите и тънките стени. Стереоредби, телевизори, спорове, лудории, игри на покер, кавги, свирене на китара и дори на тромбон от някакъв смотльо на четвъртия етаж, чийто вой отекваше в цялата сграда. Но не и днес. Всички още си бяха у дома и се наслаждаваха на ваканцията, затова Кафеза беше злоещо притихнал.

Половин час по-късно на Марк му доскуча и той излезе. Тръгна по Ню Хампшър Авеню, а вятърът пронизваше тънкото му палто и стария му панталон. После по ня-

каква причина той реши да завие по Двайсет и първа улица и да се отбие да провери дали не е отворена неговата алма матер. В град, където не липсваха грозни модерни сгради, това учебно заведение пак изпъкваше с неугледността си. Беше следвоенна постройка, облицована със скучни жълти тухли, на осем етажа, разположени в асиметрични крила – неуспешен опит на някой архитект да се прочуе. Вероятно навремето сградата е била административна, но бяха съборили доста стени, за да направят възтесните аудитории на четирите долни етажа. На петия имаше библиотека – същински зайчарник със зали, обзаведени в ретро стил и натъпкани с почти недокоснати книги и няколко копия на портрети на неизвестни съдии и учени юристи. Канцелариите се намираха на шестия и на седмия етаж, някои и на осмия, колкото се може подалече от студентите. Администрацията продължаваше да си работи, а деканът се криеше в ъгловия си кабинет, от който рядко се осмеляваше да се покаже.

Входната врата беше отключена и Марк влезе в празното фойе. Наслади се на топлината, но мястото както винаги му въздейства страшно потискащо. Едната стена беше заета от голямо табло с всякакви съобщения, обяви и примамливи известия. Имаше и няколко лъскави плаката, рекламиращи възможности за обучение в чужбина, и обичайните ръкописни обяви за най-различни неща: продажба на книги, велосипеди, билети и записки, даване на частни уроци... и апартаменти под наем. Изпитът за правоспособност беше надвиснал над целия факултет като тъмен облак, затова бяха окачили хвалебствени плакати за курсове, предлагащи подготовка за него. Ако потърсеше старателно, Марк сигурно щеше да намери дори няколко предложения за работа. В единия ъгъл на фойето имаше автомати за закуски и малко кафене, но през ваканцията не правеха кафе.

Марк се отпусна в овехтял кожен стол и потъна в ме-

ланхолия. Истинско учебно заведение ли беше това или поредната печатница за дипломи? Отговорът вече му се изясняваше. За хиляден път му се прииска изобщо да не беше прекрочвал прага като нищо неподозиращ първокурсник. Сега, почти три години по-късно, беше превит под тежестта на заеми, които не си представяше да изплати някога. Ако имаше светлина в края на тунела, Марк не я виждаше.

Как изобщо бе хрумнало на някого да кръсти учебно заведение „Фоги Ботъм“? Мъгливо дъно? Все едно следването по право не беше достатъчно изтощително, та преди двайсет години някой светъл ум беше родил още по-потискащо име. Въпросният тип, вече покойник, бе продал „Фоги Ботъм“ на инвеститори от Уолстрийт, собственици на цяла поредица висши учебни заведения, които според слуховете носеха хубави приходи, но не фабрикуваха почти никакви юридически таланти. Оставаше загадка как се купуват и продават подобни заведения.

Марк чу гласове и побърза да напусне сградата. Тръгна пеша по „Ню Хампшър“ към Дюпон Съркъл, където се шмугна в „Креймър Букс“ за кафе и за да се постопли. Навсякъде ходеше пеша. Фордът му твърде често блокиреше наред улицата и Марк го държеше на един паркинг зад Кафеза, винаги с пххнат ключ в стартера. За жалост, никой не се изкушаваше да го открадне.

Когато се стопли, той бързо измина шест преки по Кънектикът Авеню. Адвокатската кантора „Нес Скелтън“ заемаше няколко етажа в съвременна сграда близо до „Хилтън“. Миналото лято Марк беше успял да проникне вътре, след като бе приел да стажува срещу пониско заплащане от минималната заплата. В големите кантори изпользваха летните стажове, за да примамват студентите към бляскав живот. Не очакваха от тях почти никаква работа. Стажантите имаха нелепо лек график,

придружен от билети за футболни мачове и покани за партита в прекрасните задни дворове на заможните партньори. Веднъж изкушени, те подписваха договор и след дипломирането си попадаха в мелачката на сточасовата работна седмица.

В „Нес Скелтън“ не беше така. Тук работеха само петдесет адвокати и фирмата беше далече под десетте най-добри. Клиентите ѝ бяха браншови организации – „Соев форум“, „Пенсионирани пощенски служители“, „Съвет на производителите на говеждо и агнешко“, „Национални доставчици на асфалт“, „Трудоустроени жп работници“ – и неколцина военни доставчици, които отчаяно се бореха за своя дял от снабдяването със свинско. Тясната сфера на компетентност на фирмата, ако изобщо имаше някаква, беше да поддържа отношения с Конгреса. Лятната ѝ стажантска програма целеше по-скоро използването на евтин труд, отколкото привличането на най-добрите студенти. Марк работеше усърдно и вършеше невъобразимо скучни неща. В края на лятото, когато получи смътно подобие на предложение за работа, след като издържи изпита за адвокатската колегия, той не можеше да реши да ликува ли, или да плаче. Въпреки това прие предложението – нямаше друго – и гордо стана един от малцината студенти на „Фоги Ботъм“ с бъдеще. През есента Марк предпазливо попритисна ментора си относно условията на предстоящото си наемане на работа, но не стигна доникъде. Можело да има сливане на дейности. Можело да има разделяне. Можело да има много неща, но трудовият договор не бил сред тях.

Затова Марк продължи да се навърта. Следобед, в събота, по празници – доскучееше ли му, се отбиваше във фирмата винаги с широка престорена усмивка и готов да се заеме с досадната работа. Не беше ясно дали това му е от полза, но със сигурност нямаше да му навреди.

Менторът му се казваше Рандал, служител на фирма-

та от десет години, на крачка да стане партньор и поради това – под огромно напрежение. Без много шум освобождаваха всеки съдружник в „Нес Скелтън“, който не успеше да стане партньор за десет години. Рандал беше възпитаник на университета „Джордж Уошингтън“, което в йерархията се намираше едно стъпало под Джорджтаунския, но няколко над „Фоги Ботъм“. Йерархията беше ясна и строга, а най-педантичните ѝ застъпници бяха правистите от „Джордж Уошингтън“. Те ненавиждаха високомерието на баровците от „Джорджтаун“, затова пък самите те с огромна охота се отнасяха още повисокомерно към възпитаниците на „Фоги Ботъм“. В цялата фирма вонеше на клики и снобизъм и Марк често се питаше как изобщо се бе озовал там, по дяволите. Двама съдружници бяха от „Фоги Ботъм“, но толкова се стараеха да се разграничат от своята алма матер, че не намериха време дори да се ръкуват с Марк. Всъщност сякаш го пренебрегваха повече от другите. Ама че начин да управляваш една кантора, мърмореше си той често под носа. Допускаше обаче, че всяка професия си има нива. Твърде силно се тревожеше за собствената си кожа, за да се безпокои къде са следвали право другите хищни акули. Имаше си свои проблеми.

Беше изпратил имейл на Рандал, за да го осведоми, че ще се отбие да поеме каквато неприятна работа се намира. Рандал го посрещна с лаконичното:

– Рано се връщаш.

Ами да, Рандал, а ти как прекара празниците? Много се радвам да те видя.

– Да, писна ми от празничните шуротии. Какво е положението?

– Две от секретарките са болни от грип – отговори Рандал и посочи купчина документи около трийсетина сантиметра. – Трябват ми по четиринайсет копия на тези документи, всичките сортирани и подредени.

Добре, обратно в копирната зала, помисли си Марк.

– Разбира се – отговори той, като че ли изгаряше от нетърпение да се заеме с тази работа.

Награби всички документи и ги свали в мазето – същинска тъмница, пълна с копирни машини. Прекара три часа в досадна дейност, за която нямаше нищо да му платят.

За малко да му домъчнее за Луи и за електронната му гривна.